

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

En rikstäckande undersökning om småföretagarnas uppfattningar
och förväntningar om konjunkturen

Våren 2008

Företagarna och Swedbank i samarbete

företagarna®

Swedbank
och Sparbankerna

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern mäter hur småföretagarna uppfattar det ekonomiska läget idag och inom den närmaste framtiden. Barometern omfattar företag med 1–49 anställda och baseras på telefonintervjuer som genomfördes av SIFO Research International under mars 2008. Samtliga barometrar och bilagor kan hämtas hem från respektive organisations hemsida på Internet.

SWEDBANK OCH SPARBANKERNA

Postadress: 105 34 Stockholm
Telefon: 08-585 900 00
Telefax: 08-585 910 26
Internet: www.swedbank.se

FÖRETAGARNA

Postadress: 106 67 Stockholm
Telefon: 08-406 17 00
Telefax: 08-24 55 26
Internet: www.foretagarna.se

Småföretagsbarometern

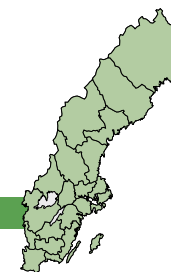
Småföretagsbarometern är en undersökning av konjunktur och tillväxtförutsättningar för Sveriges småföretag. Intervjuer med småföretag i det privata näringslivet med 1-49 anställda visar hur de uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Småföretagsbarometern publiceras två gånger per år. Den har genomförts sedan 1985. Denna gång omfattas 4 306 företag av undersökningen. De utfrågades under mars månad.

Småföretagsbarometern publiceras i samverkan mellan Swedbank och Företagarna. Cecilia Hermansson (Swedbank) och Ulrika Stuart Hamilton (Företagarna) är författare till denna rapport. Vid genomförandet av intervjuerna har SIFO Research International medverkat. Läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och diagram kan ladda ned materialet från Swedbanks och Företagarnas respektive hemsidor. Där presenteras också barometrar för län och storstadsregioner.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern ska bidra till kunskap om de små företagens betydelse för tillväxt och sysselsättning i den svenska ekonomin.

Swedbank och Sparbankerna

Företagarna

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Småföretagen räknar med mjuklandning	4
Tillväxten i orderingen avtar	5
Stabil omsättningsutveckling	7
Jobben fortsätter att komma	8
Ökade kostnader håller tillbaka lönsamhetsutvecklingen	9
Konjunkturläget i olika branscher.....	11
Varuförmedlande företag tappar fart.....	11
Fortsatt nedgång i tillverkningskonjunkturen	13
Ökad tillväxt i tjänsteföretagen	14
Exportföretagen håller ångan uppe	15
Tillväxthinder.....	16
Oförändrade tillväxtmöjligheter	16
Arbetskraftsbrist – fortfarande största hindret.....	17
Stabilt företagsklimat, men svagare konjunkturläge	18

Nettotal och konjunkturindikatorn

Nettotal: För att underlätta snabba svar på intervjufrågorna ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring eller annan statistik.

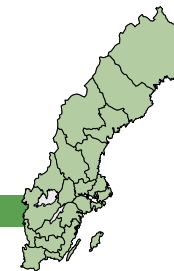
- ja eller nej
- större, oförändrad eller mindre

Svaren räknas om till procentandelar och företagen vägs samman efter antal anställda eller förädlingsvärde. För att underlätta tolkningen av de frågor som besvaras enligt b) redovisas ett uttryck som direkt anger den inträffade eller förväntade förändringens riktning och styrka. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar (ökat/större) och negativa (minskat/mindre) benämns nettotal.

Konjunkturindikatorn: Nettotalen för beställningar, sysselsättning och omsättning läggs samman och bildar konjunkturindikatorn.

Sammanfattning

- Nedgången i småföretagskonjunkturen som inleddes i höstas har fortsatt under våren. Den samlade konjunkturindikatorn – som är en summering av nettotalen för orderläge, omsättning och sysselsättning – sjönk från 122 till 115.
- Om ett år väntas indikatorn ha fallit till 101. Det är främst orderingen som utvecklas sämre än tidigare. Däremot fortsätter sysselsättningsstillväxten att vara stark vilket medför att småföretagskonjunkturen verkar gå in för mjuklandning.
- Lönsamhetsstillväxten har försvagats under det senaste året. Netto-talet har sjunkit från 28 i höstens mätning till 23. Under det kommande året räknar företagen med en förbättrad lönsamhet. Orsaken är att många planerar att höja sina försäljningspriser.
- Företag inom uppdragsverksamhet upplever det starkaste konjunkturläget. Sämst går det för företag inom elektronikindustri och samfärdsel. Men elektronikindustriföretagen räknar med en snabb uppgång. De är tillsammans med företag inom övriga privata tjänster mest optimistiska om det kommande året. Byggföretag och företag inom samfärdsel har de mest negativa prognoserna.
- Sju av tio företag ser goda tillväxtmöjligheter. Arbetskraftsbristen är det största tillväxthindret, men jämfört med mätningen i höstas har detta problem minskat något. Ändå har 36 procent av företagen tackat nej till beställningar under det gångna året för att de inte hittat lämplig arbetskraft.
- Småföretagen ger på en skala från 1 till 10 (1 svagast, 10 starkast) betyget 6,8 för konjunkturläget och 6,3 för företagsklimatet. Det är en liten försämring sedan våren 2007.

Småföretagsbarometern våren 2008

Småföretagen räknar med mjuklandning

Konjunkturedgången som började i höstas har fördjupats. Det är dock inte frågan om något ras. Den samlade konjunkturindikatorn – som är en summering av nettotalen för beställningar, omsättning och sysselsättning – visar en minskning från 122 i höstas till 115 i vårens undersökning. Ju högre värde indikatorn har, desto starkare är konjunkturen.

Dagens nivå på konjunkturindikatorn är ändå förhållandevis hög i ett historiskt perspektiv. De flesta företag har utvecklats väl under året. Framst utvecklingen av ordergången har dragit ned konjunkturindikatorn, medan sysselsättnings- och omsättningstillväxten ligger kvar på samma höga nivåer som i höstas. Konjunkturläget har försämrats inom industrin, handeln och transportsektorn, medan det har fortsatt att förbättras inom uppdragsverksamhet och övriga privata tjänster.

För ett år sedan förutsåg småföretagen att konjunkturindikatorn vid den här tiden skulle ha stigit till 127. Utfallet på 115 innebär därför att en del småföretag haft en sämre utveckling än vad de förväntade sig. Nu räknar företagarna med en fortsatt försvagning. Om ett år beräknas konjunkturindikatorn hamna på 101. Omsättnings- och

Diagram 1: Konjunkturindikatorn för samliga företag

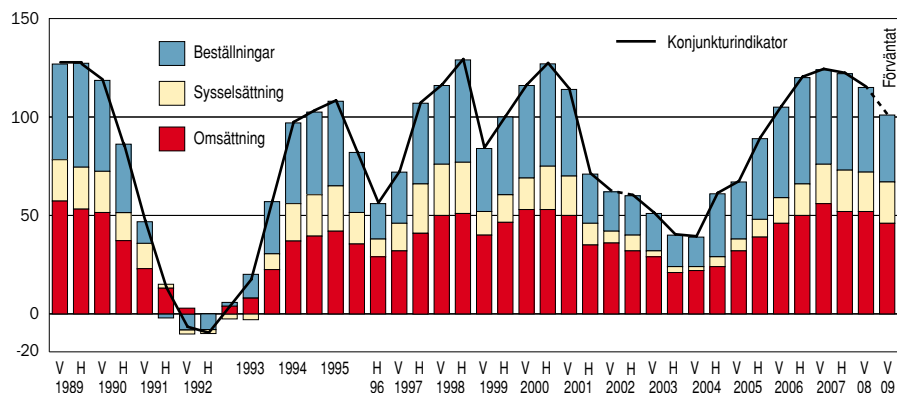
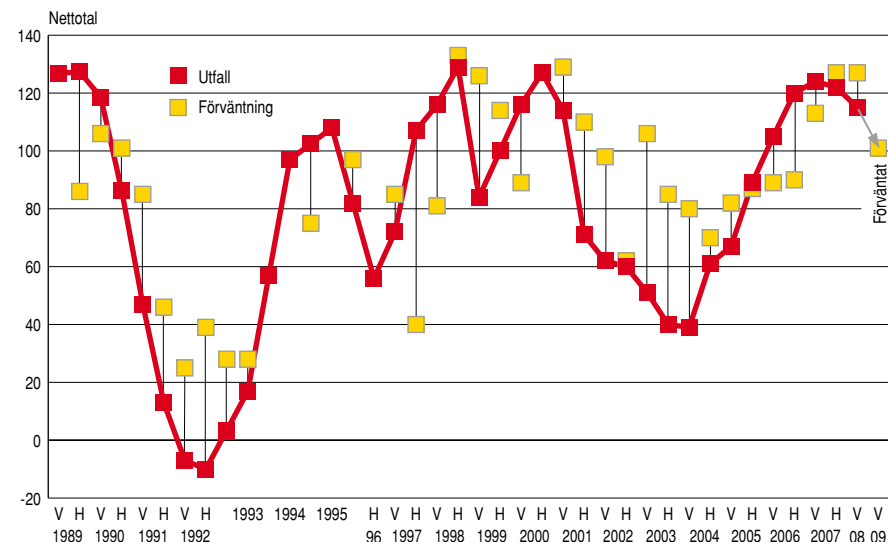

Diagram 2: Konjunkturindikatorn, utfall och förväntning

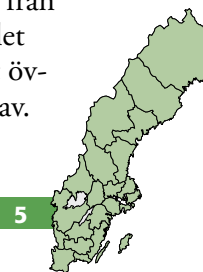

sysselsättningstillväxten fortsätter att utvecklas relativt starkt. Det som däremot oroar är att tillväxten i ordergången väntas avta från dagens nivåer, vilket kan tyda på att det finns risk för en svagare konjunkturutveckling i stort än företagen förväntat. Av branscherna är det företag inom uppdragsverksamhet och övriga privata tjänster som har de mest positiva prognoserna. Byggföretag och samfärdsl-företag förutser däremot en kraftig nedgång inom ett år.

Tillväxten i ordergången avtar

Jämfört med i höstas har beställningsutvecklingen tappat fart. Netto-talet har sjunkit från 49 till 43. Likväl har en majoritet av företagen (52 %) uppgett att beställningarna ökat under året som gått, medan endast 9 % noterat en minskning.

Ordertillväxten har sjunkit inom varuproduktion. Det stora fallet har skett inom byggindustrin där nettotalet för beställningar sjunkit från 50 i höstas till 39. Även inom tillverkningsindustrin har nettotalet försämrats (från 53 till 46), och inom uppdragsverksamhet samt övriga privata tjänster har utvecklingen av beställningarna mattats av.

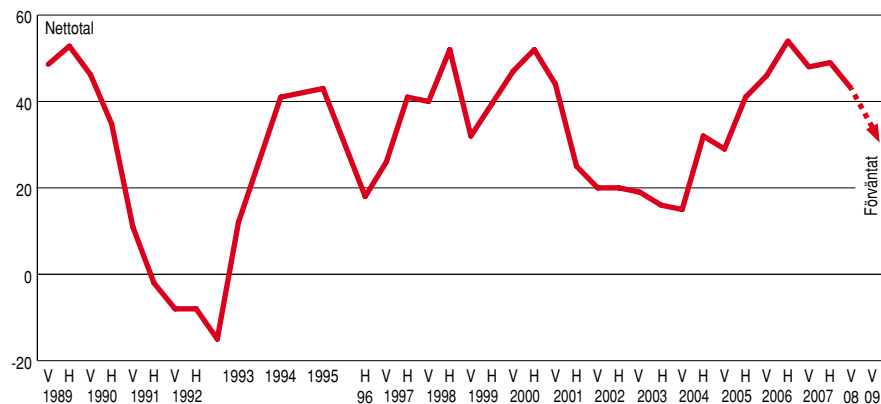

För företag som har sina huvudsakliga slutkunder på exportmarknaden är nettotalet 51 och i den offentliga sektorn 46. Dessa utgör emellertid en minoritet. I de stora grupperna där företagen har sina slutkunder i hushållen eller hos andra svenska företag har orderläget försvagats. Det är i de större företagen med 20–49 anställda som orderutvecklingen varit bäst.

Företagen förväntar sig att beställningstillväxten fortsätter att avta. Nettotalet beräknas sjunka från 49 till 34. Det är inte längre en majoritet av företagen som räknar med ökade beställningar. Däremot är det inte fler som förväntar sig minskade beställningar. Endast 7 % av företagen räknar med minskad ordergång under det kommande året.

Mest optimistiska om ordergången är företag inom elektronikindustrin och övriga privata tjänster där nettotalen beräknas uppgå till 54 respektive 45 om ett år. Byggföretagen är betydligt mer negativa och räknar med att nettotalet stannar vid 21 våren 2009. Trots den internationella oron är företagen med slutkunder på exportmarknaden mest optimistiska om ordertillväxten. Företag som har slutkunderna inom den offentliga sektorn och bland svenska hushåll räknar med att orderläget kommer att se ungefär likadant ut om ett år som idag. Däremot förutser företag som har sina slutkunder bland andra svenska företag att ordertillväxten dämpas kraftigt.

Diagram 3: Beställningar, samtliga företag

Stabil omsättningsutveckling

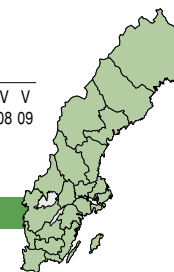
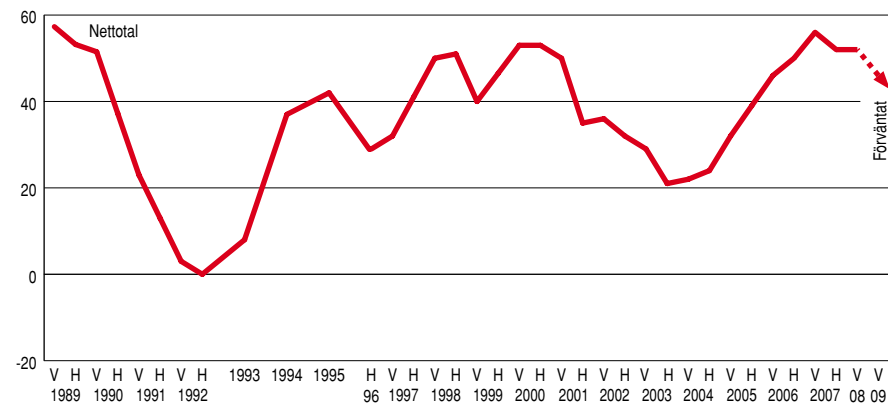
Fortfarande utvecklas småföretagens omsättning starkt. Nettotalet ligger kvar på samma nivå som i höstas (52). Över 60 % av företagen har ökat sin omsättning under året, medan endast 11 % har minskat sin försäljning.

Den snabbaste omsättningsutvecklingen har skett i företag inom byggindustrin (netttotal 57) och uppdragsverksamhet (57). Jämfört med mätningen i höstas har den största förbättringen skett i företag inom övriga privata tjänster. Där har nettotalet stigit från 29 till 48. Däremot har omsättningstillväxten dämpats inom tillverkningsindustrin och partihandeln. För båda dessa branscher gäller dock att försäljningen fortfarande utvecklas starkt.

Företag med slutkunder bland svenska hushåll har haft en något svagare omsättning (nettotalet är 46) än företag med slutkunder på exportmarknaden (56), offentlig sektor (50) och svenska företag (55). Ju fler anställda företaget har, desto bättre omsättningsutveckling.

Företagen räknar med att omsättningsutvecklingen kommer att dämpas under året som kommer. Nettotalet förväntas sjunka från 52 till 46. Skillnaden mot idag är att fler företag bedömer att omsättningen stabiliseras, i stället för att öka ytterligare. Däremot är det inte fler som räknar med en svagare omsättning.

Diagram 4: Omsättning, samtliga företag

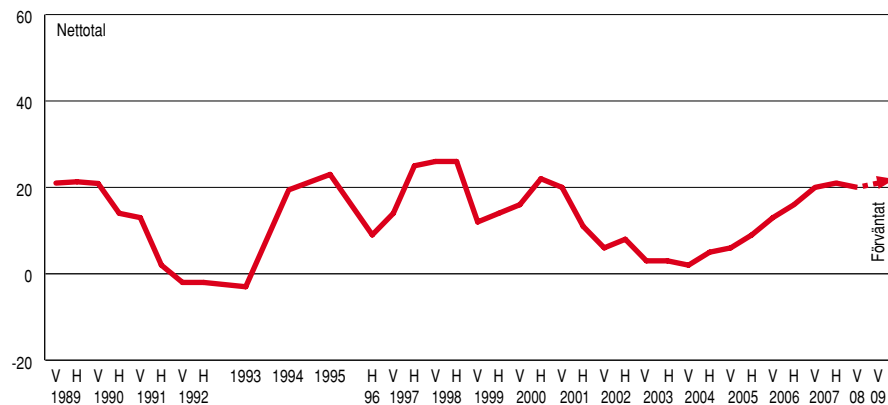
De mest positiva prognoserna om omsättningsutvecklingen har företag inom övriga privata tjänster (netttotal 55), elektronikindustrin (54) och detaljhandeln (54). Nettotalen i byggindustrin och samfärdsföretagen förväntas ligga på 34 respektive 29 om ett år. Företag med slutkunder på exportmarknaden räknar med en fortsatt stark försäljningsutveckling. De företag som har sina slutkunder i de svenska hushållen förutser ökad försäljningstillväxt, medan de med slutkunder i den offentliga sektorn och bland andra svenska företag räknar med en omsättningsnedgång.

Jobben fortsätter att komma

Sysselsättningen i småföretagen har stigit under flera år. Fortfarande räknar företagen med att fortsätta nyanställa. Nettotalet ligger på 20 – en historiskt sett hög nivå. Nära en tredjedel av företagen – eller 30 % – har fler sysselsatta idag än för ett år sedan. Bara vart tionde företag har dragit ned sin personal.

Den starkaste jobbtillväxten har skett inom företag som sysslar med uppdragsverksamhet (netttotal 29). Utvecklingen har varit betydligt svagare i företag inom hotell- och restaurang samt i elektronikindustrin. I båda dessa branscher stannade nettotalet på 9. Det är främst företag med slutkunder på exportmarknaden och i den offentliga sektorn som nyanställt. Företag som riktar sig mot hushållen har inte alls haft samma expansion.

Diagram 5: Sysselsättning, samtliga företag

Kapacitetsutnyttjandet i småföretagen är fortfarande ansträngt. Hela 62 % arbetar för fullt. Det är ändå en något lägre andel än i höstens mätning. Störst kapacitetsproblem har byggindustrin där 78 % av företagen inte kan producera mer utan nyanställningar. Inom tillverkningsindustrin är motsvarande andel 52 % och inom uppdragsverksamhet 59 %.

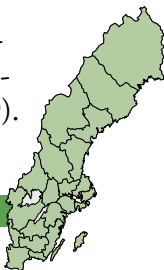
Eftersom många företag räknar med ökande omsättning under nästa år, men inte har någon ledig kapacitet, fortsätter behovet av nyanställningar. Företagen förutser att nettotalet ska öka från 20 till 21 om ett år. Medan 28 % avser att öka sin personalstyrka, är det bara 6 % som planerar neddragningar. Samtidigt har företagen fått revidera ned sina tidigare prognoser. För ett år sedan väntade sig företagen att nettotalet skulle ha stigit till 28, vilket är betydligt över det verkliga utfallet.

Främst företag inom elektronikindustrin och uppdragsverksamhet planerar nyanställningar. Samfärdsföretagen ser däremot inte någon större sysselsättningsuppgång (netttotal 7 om ett år). De exportinriktade företagen planerar att fortsätta nyanställa (netttotal 36) medan de företag som riktar sig till svenska hushåll är mer återhållsamma i sina prognoser (15).

Ökade kostnader håller tillbaka lönsamhetsutvecklingen

Lönsamhetsutvecklingen är fortsatt god, även om företagen inte har lyckats nå upp till de egna högt ställda förväntningarna. För ett år sedan förutsågs nettotalet landa på 37 i denna vårmätning. Utfallet blev istället 23, vilket också är lägre än i höstens mätning (28). Samtidigt innebär inte detta att lönsamheten varit svag. De nettotal som uppmättes under 2007 var de högsta under Småföretagsbarometerens drygt tjuugoåriga historia. Högre löneökningstakt och stigande rå- och insatsvarupriser har medfört att lönsamheten utvecklats sämre än förväntat.

Bäst har lönsamheten utvecklats inom byggindustrin (32) och parti-handeln (34). Inom samfärdseln har utvecklingen varit sämre. Där uppgår nettotalet endast till 2. Även detaljhandeln har försvagat lönsamheten (netttotal 13). Företag med produkter och tjänster som riktar sig till hushållen har haft störst problem med lönsamheten (netttotal 11). Exportföretag har däremot fått kraftigt ökade marginaler (39).

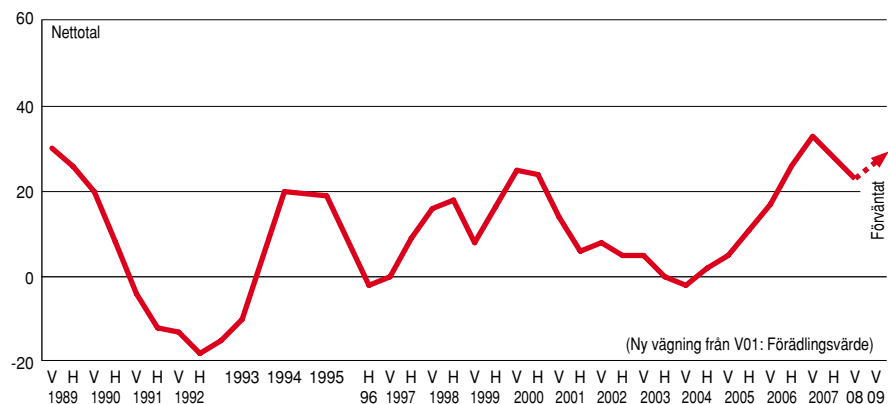

Om ett år bedömer företagen att lönsamheten åter ska ha ökat. Våren 2009 beräknas nettotalet stiga till 27, vilket är nära nivån som uppmättes i höstas. Trots att företagen överskattade lönsamhetstillväxten i sina bedömningar våren 2007 verkar de inte oroade över att göra samma misstag igen. På en fråga om hur företagen bedömer risken för att lönsamheten trots allt blir sämre än den bedömning de gjort svarar endast 1 % att den är mycket stor och 10 % att den är ganska stor, medan 55 % anser att den är ganska liten och 27 % att den är mycket liten. Resten (7 %) vet inte eller tycker det är svårt att uppskatta risken. De som trots allt känner sig osäkra på sina bedömningar är mest bekymrade för arbetskraftsbrist och ökade lönekostnader. Även om andelen som befarar att ränte- och valutaoron ska påverka lönsamheten har ökat från 5 % i höstens mätning till 8 %, är denna fråga inte i fokus för småföretagen.

De mest positiva prognoserna för lönsamheten under det närmaste året återfinns inom elektronikindustrin (netttotal 38) och övriga privata tjänster (36). Sämst utveckling förutses inom samfärdsel.

En av orsakerna till att lönsamhetstillväxten förväntas stiga igen är att företagen planerar att höja sina försäljningspriser. Drygt hälften av företagen räknar med att kunna höja sina priser under det kommande året, medan endast 5 % förutser lägre priser om ett år. Nettotalet på 48 är samma nivå som i höstas.

Diagram 6: Lönsamhet, samtliga företag

Det är företag inom detaljhandeln och hotell och restaurang som i första hand kommer att höja sina priser. Nettotalet för dessa branscher är 62 respektive 74. Inom uppdragsverksamhet är det betydligt färre företag som avser att höja priserna (nettotalet är 19). Främst företagen som vänder sig till hushållen planerar prisökningar (nettotalet 61). Sedan följer företag som har sina slutkunder bland andra svenska företag (46) och de som är inriktade mot exportmarknaden (42). Företag som bedömer att de har sämst möjligheter att höja sina priser är de som har sina slutkunder i den offentliga sektorn (31). Under de senaste åren har det alltid varit företag som är inriktade mot exportmarknaden som haft sämst "pricing power", medan de som vänder sig mot den offentliga sektorn ofta har räknat med att höja priserna. Nu förefaller det som om detta förhållande har svängt, vilket skulle kunna bero på att upphandlarna inom den offentliga sektorn blivit tuffare och att konkurrensen hårdnat.

Konjunkturläget i olika branscher

I höstens undersökning var det tillverkningsindustrin som hade det starkaste konjunkturläget. Nu har industrikonjunktoren fallit tillbaka och ledartröjan har övertagits av företagen inom uppdragsverksamhet. Det svagaste konjunkturläget har samfärdselföretagen och elektronikindustrin.

Under det senaste halvåret har konjunktoren försvagats i alla branscher utom sällanköpshandel, uppdragsverksamhet och övriga privata tjänster. Den allra största försvagningen av konjunktoren har skett i partihandeln.

Förväntningarna inför det kommande året varierar bland branscherna. Medan byggindustrin och företagen inom samfärdsel förutser en kraftig avmattning, förväntar sig företag inom elektronikindustrin och övriga privata tjänster att deras konjunkturläge kommer att kraftigt förbättras under det kommande året. I övriga branscher beräknas konjunkturförändringarna att bli mindre.

Varuförmedlande företag tappar fart

I fjolårets båda mätningar noterade de varuförmedlande företagen historiska toppnoteringar för konjunkturläget. Nu faller den sam-

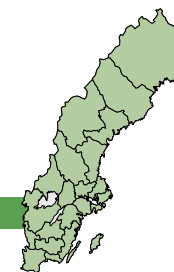
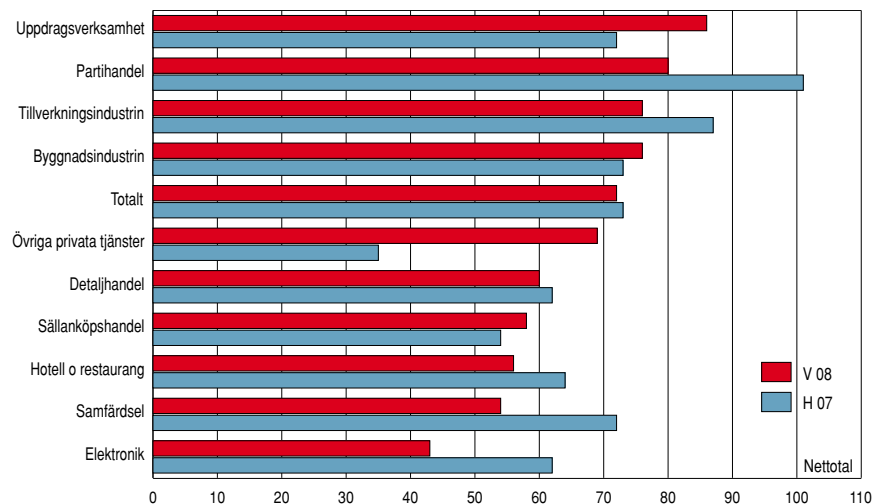

Diagram 7: Konjunkturläget i olika branscher (indikatorn exkl. nettotalet för beställningar)

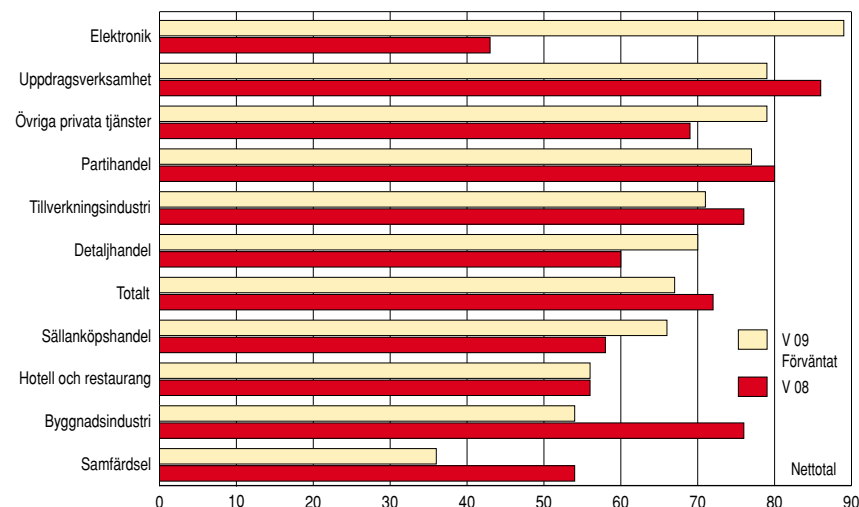

lade konjunkturindikatorn från 75 till 61 (beställningar ingår ej). Det är främst sysselsättningen i denna sektor som dämpas. Om ett år förutses konjunkturindikatorn uppgå till marginellt lägre 60.

I de senaste undersökningarna har partihandeln haft en väsentligt starkare konjunktur än övriga varuförmedlande företag. Detta gäller även i vårens undersökning, trots att konjunkturindikatorn för denna bransch sjunkit kraftigt från 101 till 80. Partihandeln räknar med en fortsatt dämpning av tillväxten. Om ett år förutses indikatorn ha sjunkit till 77.

Detaljhandeln har ett svagare konjunkturläge än partihandeln. Den samlade indikatorn uppgår för närvarande till 60 i detaljhandeln och 58 i sällanköpshandeln. För sällanköpshandeln innebär det en uppgång i jämförelse med höstens undersökning. Såväl sysselsättning som omsättning har fallit tillbaka jämfört med vårens undersökning. Hushållens starka inkomstutveckling och höjda försäljningspriser har gjort att omsättningsutvecklingen tagit fart under våren. Där emot är sysselsättningstillväxten inte lika stark som i höstas. Om ett år beräknas indikatorn för hela detaljhandeln ha stigit till 70. Inom enbart sällanköpshandeln ligger prognosen på 66.

Diagram 8: Det förväntade konjunkturläget i olika branscher (indikatorn exkl. nettotalet för beställningar)

Konjunkturläget inom hotell och restaurang samt samfärdsel har försvagats under det senaste halvåret. Sysselsättningstillväxten har mattats av betydligt. Inom samfärdsel har även omsättningsutvecklingen stannat av.

I diagram 7 och 8 redovisas konjunkturindikatorn för branscherna utan delkomponenten beställningar (då denna inte redovisas för varuförmedlande företag). I diagram 9 presenteras den fullständiga indikatorn, dvs inklusive beställningskomponenten för de varu- och tjänsteproducerande företagen. Det kan påverka rangordningen mellan branscherna.

Fortsatt nedgång i tillverkningskonjunkturen

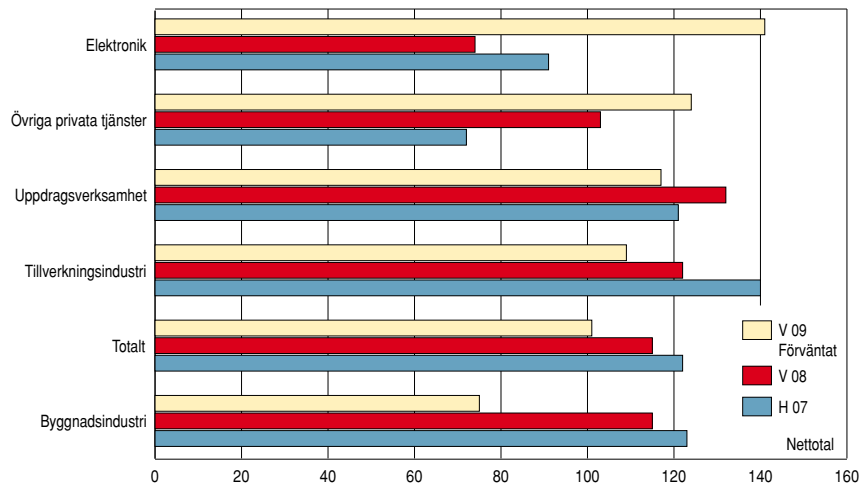
Redan i höstas hade försvagningen av konjunkturläget i varuproduktionen inletts. Trenden fortsätter i vårens mätning. Konjunkturindikatorn har fallit från 129 till 118 (beställningar ingår). Det är sysselsättnings- och orderutvecklingen som tappar fart. Om ett år räknar företagen med att indikatorn har sjunkit till 91, följd av ett svagare orderläge och en mer dämpad omsättningsutveckling.

Det finns klara branschskillnader. Elektronikföretagen – som i dagsläget endast har en indikator på 74 – förväntar sig en dramatisk

Diagram 9: Konjunkturläget när beställningskomponenten har lagts till (varuproducerande och tjänsteproducerande företag)

uppgång till 141 om ett år. Däremot är tongångarna annorlunda för tillverknings- och byggindustrierna. Indikatorn för tillverkningsindustrin är uppe i 122, vilket ändå är en försvagning från höstens nivå 140. Inom byggindustrin har indikatorn fallit från 123 till 115. Prognoserna tyder på att det blir kraftiga inbromsningar. Inom tillverkningsindustrin förväntas indikatorn sjunka från 122 till 109. Tillväxten för byggföretagen verkar bli ännu svagare. Enligt prognoserna faller indikatorn från 115 till 75. Det är oroväckande att nedgången främst beror på en försvagad orderutveckling, eftersom det kan ge negativa konsekvenser för sysselsättning och omsättning i större utsträckning än företagen förväntat.

Ökad tillväxt i tjänsteföretagen

Till skillnad från situationen i övriga branscher har tjänsteföretagens konjunkturläge stärkts. Indikatorn har stigit från 112 till 126, främst till följd av en mycket snabb sysselsättningstillväxt. Under det kommande året väntas indikatorn sjunka till 119 när orderingen dämpas.

Företag inom uppdragsverksamheten har det starkaste konjunkturläget av alla branscher just nu. Jobben har ökat i snabb takt. Även

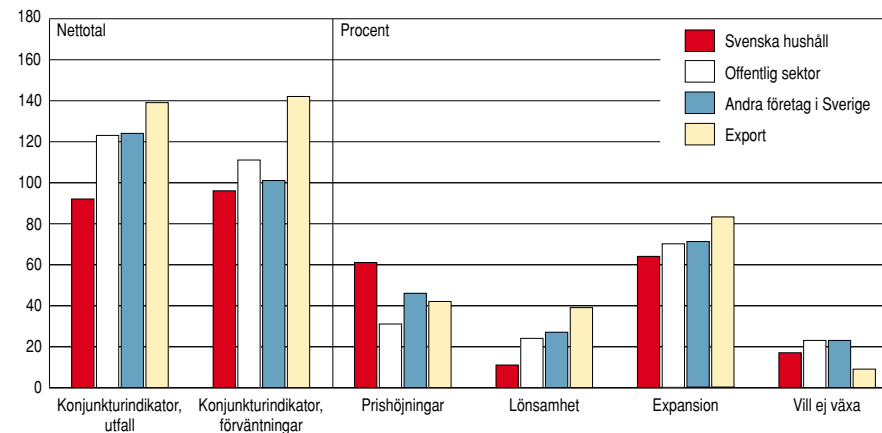
omsättningsutvecklingen har förbättrats. Under nästa år avser tjänsteföretagen att fortsätta nyanställa. Däremot förväntar de sig en viss avmattning i både omsättnings- och ordertillväxten.

Den tydligaste uppgången uppvisar övriga privata tjänster. I höstas låg den samlade indikatorn på 72. Nu har den stigit till 103. Både sysselsättnings- och omsättningsutvecklingen har varit mycket stark. Om ett år väntas indikatorn ha nått 124. Ökningen förutses inom såväl sysselsättning, som ordergång och omsättning. Den starka inkomstutvecklingen för hushållen är en orsak till uppgången. Även regeringens reformer kan bidra. Sänkningen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar gynnar många av företagen då de har en relativt ung personalstyrka. Dessutom har städföretagen fått ökade beställningar efter att skatten på hushållstjänster sänktes.

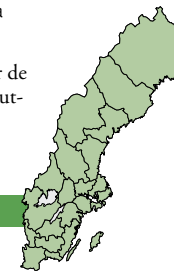
Exportföretagen håller ångan uppe

Utifrån vilka företagens slutkunder är finns möjligheter att dra slutsatser om konjunkturläget. De företag som är inriktade mot exportmarknaden har återtagit positionen med det bästa konjunkturläget. Därefter följer de företag som säljer till andra svenska företag och

Diagram 10: Konjunkturläget i småföretagen utifrån deras slutkunder

Konjunkturindikator – summan av netttotalen för sysselsättning, beställningar och omsättning. För de övriga gäller andelen som ser möjligheter till prishöjningar, som förutsätter högre lönsamhet, som förutsätter expansion samt andel företag som uppger att de ej vill växa som största tillväxthinder.

de som är inriktade mot den offentliga sektorn. Sämst är läget för företag med svenska hushåll som slutkunder. En förklaring till att företag som riktar sig till svenska hushåll går sämre är att handelsföretagen har tappat i tillväxt. Många mindre detaljister har svårt att klara konkurrensen från större butiker. Även om de själva räknar med att kunna höja sina försäljningspriser har de också själva fått högre inköpspriser.

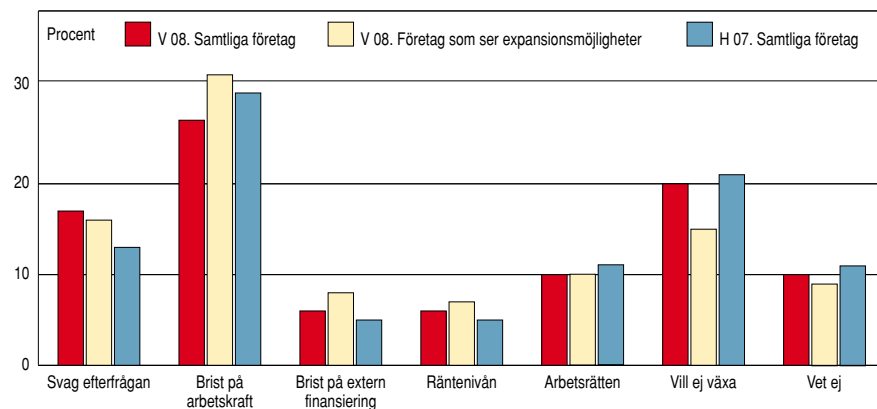
När vi blickar framåt fortsätter exportföretagen att öka tillväxten. De företag som vänder sig till hushållen räknar också med en viss konjunkturuppgång, om än till en betydligt lägre nivå. Däremot förväntar sig företag inriktade mot den offentliga sektorn en svagare konjunktur under det närmaste året. Fallet beräknas bli ännu större för företag vars slutprodukter används av andra svenska företag.

Tillväxthinder

Oförändrade tillväxtmöjligheter

I höstens mätning ansåg 71 % av företagarna att deras företag hade goda tillväxtmöjligheter. I vårens mätning uppgår denna andel till 70 %. Mest optimistiska om framtiden är företagen inom tillverkningsindustri, byggindustri, partihandel och uppdragsverksamhet. I dessa branscher anser cirka tre fjärdedelar av företagen att expansionsmöjligheterna är goda. Inom samfärdsel är motsvarande andel endast 54 %.

Diagram 11: De viktigaste tillväxthindren för en ökad expansion

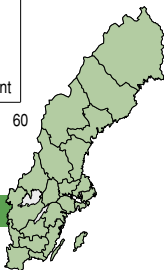
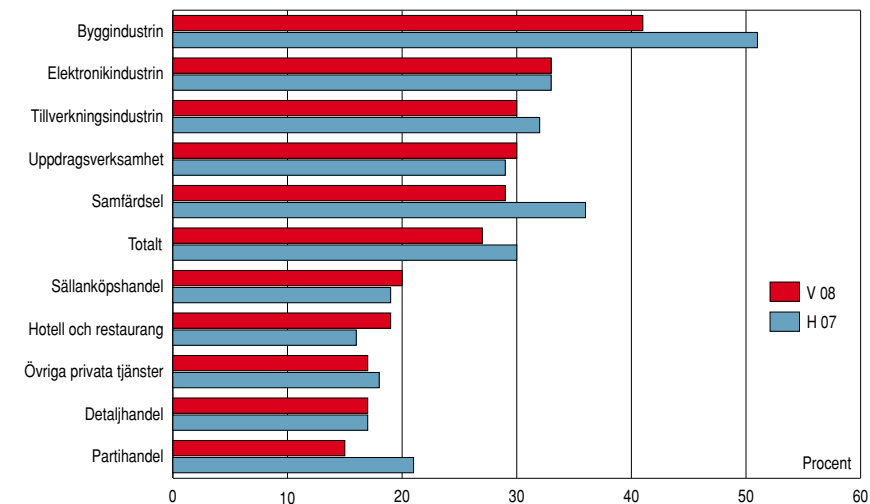
Arbetskraftsbristen – fortfarande största hindret

Det största tillväxthindret är bristen på arbetskraft. Problemet har dock mildrats något och andelen med arbetskraftsbrist som största tillväxthinder har sjunkit från 30 % till 27 %. För de företag som har goda tillväxtmöjligheter är bristen på arbetskraft ett ännu större problem (32 %). Bland branscherna är problemen störst för byggindustrin (40 %). Det är en nedgång från drygt hälften i höstas. Även företag inom tillverkningsindustrin och uppdragsverksamhet har stora svårigheter att hitta personal.

Vi har även ställt frågan om företaget har tvingats säga nej till en order under det gångna året på grund av brist på lämplig arbetskraft. Sammanlagt uppger 36 % av företagen att de gjort det. Inom byggindustrin är motsvarande andel 58 %. Ungefär en tredjedel av tillverkningsindustrin och uppdragsverksamheten har också tvingats avstå från beställningar av samma orsak.

Att inte vilja växa är det näst största tillväxthindret. Var femte företagare anger att de inte vill expandera. Generationsskiften, krångel med regelverk och administrativ börda som växer med antalet anställda kan vara några förklaringar. Det är främst de minsta företagen

Diagram 12: Småföretagens arbetskraftsbrist

gen och företag inom byggindustrin och övriga privata tjänster som saknar vilja att växa.

Jämfört med i höstas har andelen som uppger att svag efterfrågan är det viktigaste tillväxthindret ökat. Denna andel har gått från 13 % till 17 %. Det är främst handelsföretagen som upplever att efterfrågan är för svag.

Arbetsrätten (regelverk) hamnar först på fjärde plats med 10 %, vilket är en nedgång jämfört med 16 % för ett år sedan. En orsak kan vara att andra problem som svag efterfrågan blivit viktigare. En annan orsak kan vara att tidigare medfinansieringsansvarets borttagande kan ha fått effekt med viss fördröjning. I denna fråga finns stora branschskillnader. Bland företagen inom hotell och restaurang uppger hela 29 % att arbetsrätten (regelverket) utgör det största tillväxthindret.

Bristen på extern finansiering och räntenivån uppges av 6 % vardera vara det största tillväxthindret. Partihandeln och hotell- och restaurangföretagen har större problem än övriga företag med finansieringen.

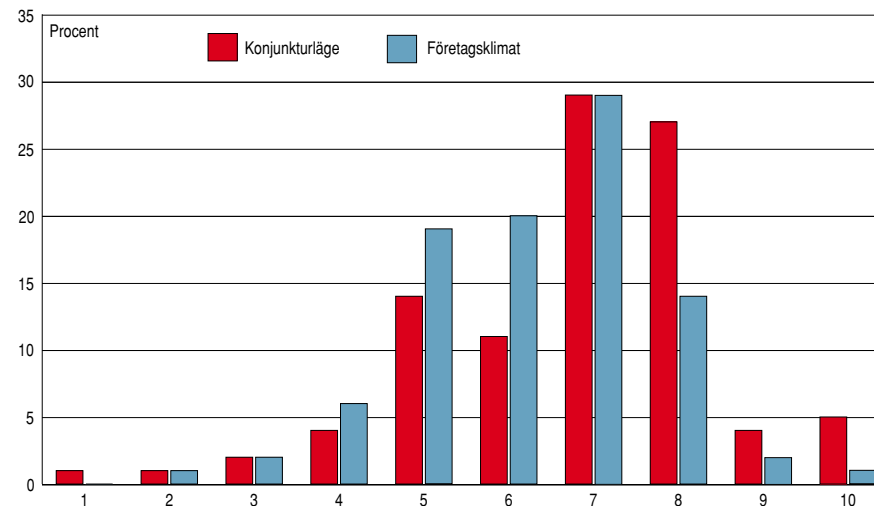
För att säkerställa att inte några problem göms undan när företagen endast ska svara vilket som är deras största tillväxthinder tillfrågades de denna gång om det var något av de andra alternativen som de också ville nämna. Över hälften av företagen kunde inte uppge något annat än deras förstahandsalternativ som ett tillväxtproblem. Av dem som ändå valde att lyfta fram en annan fråga var det flest som angav arbetsrätten (regelverket).

Stabilt företagsklimat – men svagare konjunkturläge

För ett år sedan började vi ställa sammanfattande frågor om konjunkturen och företagsklimatet. Utifrån en tiogradig skala, där 1 betyder mycket svagt och 10 betyder mycket starkt, fick företagen bedöma det nuvarande läget.

I likhet med i våras återfinns företagens noteringar på betygskala fem eller starkare. Företagen är fortfarande relativt positiva till konjunkturläget som får en sammanfattande bedömning på 6,8. Det är ändå en klar nedgång sedan höstens notering på 7,3.

Diagram 13: Sammanfattande betyg för konjunkturläge och företagsklimat. (Betygsskala 1–10, där 1 är mycket svagt och 10 är mycket starkt)

När det gäller företagsklimatet ser företagen ingen skillnad. Bedömningen har legat stilla runt 6,3 i de tre mätningarna. Industriföretagen är mer positiva till både konjunkturen och företagsklimatet. De mest negativa omdömena om företagsklimatet kommer från företag inom hotell och restaurang och samfärdsel.

